

Tres autores tortosines: Menasanch, Pallarés, Boldú

Núria Menasanch acaba de fer una aportació extraordinària en rescatar de l'oblit la figura d'*Enriqueta Ferrús i Ribes, pionera del feminisme ebrenc*. I això ho dic perquè després d'haver llegit la biografia dedicada a aquesta senyora nascuda a Vinebre el 1868 i morta a Tortosa el 1922, ens assabentem de la vida d'una dona avançada al seu temps, com altres pioneres van fer amb la seva vida i la seva obra a finals del segle XIX i principis del XX. Hem descobert que Enriqueta Ferrús fou una de les dones més brillants d'aquells anys. Un temps, per altra banda, en què les dones eren silenciades, obligades a la criança dels fills i les activitats relacionades amb les feines de la llar. M'ha sorprès, i molt, quan Menasanch descriu les signatures dels rebuts de la llibreria que regentava, en què la nostra autora troba les diferències que donen llum als problemes que tenia com a dona, a qui es vetava treballar fora de casa, en un temps, feliçment superat, i que Nú-

ria Menasanch reivindica com una figura, de les més importants en aquell moment, que brillava pel seu esperit liberal i científic.

La ciutat de Tortosa pren un protagonisme destacat en aquesta biografia, que no es limita només a la figura de Ferrús, sinó també, a tot un estol de personatges d'aquella època. D'aquesta forma, Mestre i Noé, Jaume Tió, Antoni Añón també hi tenen el seu paper, juntament amb les publicacions tortosines de l'època i sobretot *La Veu de Tortosa*, el primer periòdic redactat en la nostra llengua, amb col·laboracions, també, de nombroses dones catalanistes, ja sigui de Barcelona, Sabadell o Figueres. En fi, ens trobem amb una dona que, al carrer de la Rosa, el més romàntic de Tortosa, desenvolupa una feina extraordinària: científica, llibretera, química, intel·lectual i, per si mancava quelcom, inventora de la tinta *La Fibia*.

Núria Menasanch no era la primera vegada que s'enfrontava a la bio-

grafia. Abans ho havia fet amb Mestre i Noé i escrivint diverses publicacions, però sens dubte aquesta biografia és la seva gran aportació per al descobriment d'una dona que va ser la pionera del feminisme catalanista ebrenc. L'obra porta un magnífic pròleg de Zoraida Burgos.

Montse Pallarés és una habitual de la literatura ebrenc. És la primera vegada que publica en solitari un poemari, *Poesia Lliure*, tot i que fa dos anys va publicar un conte de narrativa infantil titulat *El viatge de la Bruna, del Pirineu al Delta de l'Ebre*, en què la seva neta és la principal protagonista. El poemari que ens ocupa hauria pogut titular-se *Una mar de sentiments*, ja que la mar és inseparable dels sentiments que caracteritzen tots els poemes, en què al final de cadascun la seva autora ens fa saber la data exacta de la seva creació, que va des del maig de 2006 al desembre de 2021. Tots els versos m'han agradat: són directes, evocadors, amb tonalitats musicals que

arriben al fons de l'ànima; i coneixent la Montse, és natural que sigui així. Montse és una dona de maneres suaus, de parlar i reposat tranquil i discret, que transmet a la poesia la seva personalitat. Són 19 poemes que ens parlen d'unes ones que van i venen, com si volguessin segrestar el lector i portar-lo fins a la llunyania, a l'infinit. Un està dedicat a la seva filla Cinta Ramos, que ha tingut cura de les il·lustracions; l'altre, a la seva estimadíssima neta Bruna; i un altre, al seu pare, que colpirà molts lectors per la duresa de les seves imatges. Un meravellós llibre de poesia i un pròleg il·luminador d'Emigdi Subirats.

Pràcticament els sis contes que conformen *Gent de mal dormir* de Montse Boldú que tenen com a nexa d'unió la son quan aquesta es veu brusquement interrompuda, i les conseqüències que se'n deriven, sovint dramàtiques, on també el seus personatges fan gala d'una neurosi i ansietat que els dificulta la seva vida.

Eduardo Sánchez
cronista cultural

Montse Boldú ha guanyat, amb aquests relats, sorprenents i de gran qualitat, el XIII Premi Arròs amb Lletres de Sant Jaume d'Enveja.

Vet aquí un tast:

“-La mato! Jo la mato!

-Ni se t'acudeixi tocar-la, que no és més que una criatura!

I va agafar del terra una bota reforçada, amb la puntera d'acer, per tornar-la a enviar cap al pis superior, en un joc més pervers i diabòlic que no pas inofensiu. I com si d'un projectil es tractés: Pum! Encert! El cap se li va obrir com si fora un meló que s'esberla”.

Tres noies tortosines que apunten alt en les nostres lletres ebrencs.